

Javaslat a Kilián György utcánév megváltoztatásához

Kiskörösön néhány kivételtől eltekintve szokatlanul hosszú ideig nem léteztek utcanévek. 1894-ben, halálának évében kapta meg a "Vásári/Vasúti" -ként emlegetett korabeli főutca Kossuth Lajos nevét, valamint ugyanekkor lett a "Nagy utcaként" elnevezett másik főbb útvonal Petőfi Sándorról elnevezve. Ezek után csupán egy jelentősebb változtatásról tudunk, 1906-ban, a II. Rákóczi Ferenc emlékévében tiszteletből a korábbi Fölszegi utcát a fejedelemtől nevezték el. A többi utca elnevezése ezek után más-más okokból, de elmaradt. Ám 1928-ra ez a helyzet, továbbá az, hogy mai értelemben vett házszámok sem léteztek, nem volt tovább tartható, ezért az előljáróság és a képviselőtestület kénytelen volt nevet adni nekik.

A Szabolcs testvérek által nyomtatott várostérkép azonban csak a második világháború végéig 'maradt érvényben'. A háborút követően előbb 1945-46-ban, majd 1949 után is történtek névváltoztatások. Néhány példa ebből az időszakból: a Horthy Miklós kormányzó nevét viselő utca Dózsa György nevét vette fel, a gróf Bethlen utca Mészáros Lőrincét, a gróf Teleki utca előbb Rákosi Mátyásét, majd Bajcsy-Zsilinszky Endréét. Sajnos a névváltoztatásnak esett áldozatul a Kisköröst újrateremtő Wattay család utcanéve is, ma Klapka György utca néven ismerjük. Az Okolicsányi földesúri család nevét viselő utca Lenin nevét vette fel, a Kubinyi család utcája Alkotmány utca lett.

Az államszocializmus időszakának második felében került sor Kiskörös várossá fejlesztésére, amelynek során a korábbi falusias településkép helyét végül egy szocialista kisváros képe vette át. Ebben a korban számos új utca nyílt, sok esetben a kor ideológiájához kapcsolható elnevezésekkel. A rendszerváltást követő első képviselőtestületre hárult az a feladat, főleg a személynevekkel kapcsolatosan, úgymond "igazságot tegyen". Ez a folyamat természetesen egyáltalán nem volt konfliktusoktól mentes: néhány régi utca visszakapta eredeti nevét (például az Okolicsányi utca, Safáry utca), másokat meghagytak, így a Klapka és az Alkotmány utca megmaradt ebben az alakban. Bevett megoldás volt a szocialista személynevek egy részének elhagyása: Ligeti Károly utcából Liget utca, Mező Imre utcából Mező utca, Korvin Ottó utcából Korvin utca (ebben az esetben ráadásul visszakapta az utca az eredeti elnevezést).

Sajnos egy régi adósságát Kiskörös városának nem sikerült megoldani, ez pedig a városért, közösségért, fejlődésért sokat tevő helyi múltbeli személyiségek bevonása az utca elnevezésekbe.

Csupán szemléltetésképpen szeretném jelezni, hogy jelenleg a településen több mint 150 darab utcanév található (a külterületi elnevezések közül nem mind került beszámításra). A teljesség igénye nélkül ebből:

Történelmi, irodalmi személyről elnevezett (beleértve Petőfi Sándort és családját)	88
Természeti kép, fogalom (pl. Róna, Diófa utca)	23
Helynévvel, helységnévvel kapcsolatos (pl. Kassai, Szücsi dűlő)	19
Fogalom, jelző (pl. Bajtárs, Szép utca)	16
Helyi személyiségek, családok (pl. Holló János, Soós utca)	10

1. számú táblázat: Kiskőrös utcaneveinek csoportosítása az elnevezések típusa szerint

A táblázatból is jól látható, hogy a helyi személyiségekről, családokról elnevezett utcákból, közterületekből igencsak híján van a település (az egész lista mindössze 6,4 %-a), holott semmi sem indokolja az ilyen szintű marginális jelenlétet.

Mivel az alábbi oldalakon bemutatott 4 darab utca esetében törvény kötelezi a képviselőtestületet a nevek megváltoztatására, javasoljuk, hogy az új elnevezés során mindenképpen helyi, a közösségért és a településért jelentős cselekedetet véghezvivő személyek neveit adományozza. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy az utcanév megválasztása során a közösségteremtő, és nem pedig a megosztó jellegnek kell dominálnia, éppen ezért az alább javasolt személyek listáját is ennek szellemében állítottuk össze, röviden vázolva életművüket, alátámasztandó jelenlétük jogosságát. A lista természetesen számos érv és ellenérv ütköztetése mellett született meg, rajtuk kívül még nagyon is sok felmenőnk, esetleg innen elszármazott egykori kiskőrösi ember érdemel akár utcanévet, akár épületnevet, vagy emléktáblát a városban. Ebből kifolyólag javasoljuk, hogy a közeli, vagy távoli jövőben az új utcák megnyitásakor, amennyiben erre lehetőségük adódik, hasonló szellemben járjanak el, hogy a fenti táblázatban a mérleg nyelve, ha nem is kiegyenlítődjön, de legalábbis közelítsen a többi kategóriához.

A törvény által névváltoztatásra kötelezett utca és az új javaslatok

Régi név: Kilián György utca

Új utcanév javaslatok:

a) Revaló Pál utca (1856-1933): Revaló Pál Kiskőrösön született 1856-ban, az elemi iskolát helyben, a gimnáziumot Kiskunhalason végezte el. A budapesti egyetem bölcsészettudományi karának elvégzése után hazatért, és munkába állt. Az 1880-as években megszerezte a jegyzői oklevelet, majd 1892-ben a képviselőtestület a község jegyzőjévé választotta. Néhány év múlva már főjegyzőként szolgálta városát, s ebben a minőségben tevékenykedett 1923-as nyugdíjba vonulásáig. Igazi közéleti személyiség volt, eredményei máig láthatók a településen. A mai Petőfi Sándor Gimnázium elődjének, a Petőfi Polgári Iskolának lelkes támogatója volt, az indulás éveiben (1904, 1907) nem kevés anyagi támogatást szerzett. Neki köszönhető, hogy a közoktatási minisztérium engedélyezte a Vásártéri iskola elődje, a Feketealmi, továbbá az Erdőtelki iskola felépítését. A Szarvas Fogadó 1914-es felépítését ugyancsak ő szorgalmazta, az anyagi fedezetet ő szerezte. Elnöke volt több sportegyesületnek, többek között a Kiskőrösi Football Clubnak, az Önkéntes Tűzoltó Testületnek, valamint elnökségi tagja volt az Első Dunavidéki Takarékpénztárnak. 1933-ban hunyt el, az evangélikus temetőben nyugszik.

b) Leska István utca (1757-1818): Leska István Kiskőrös egyik legjelentősebb evangélikus lelkésze, a szlovák nyelvű irodalom régió szerte ismert, és elismert alakja. Tanult Modorban, 1779-től Pozsonyban; 1781-ben ugyanott kántor és orgonista lett a szlovák-magyar egyházban. 1784-ben Prágába hívták meg lelkésznek, ahol 1786-tól 1798-ig a cseh evangélikus egyház szuperintendense (ez a püspöki rang megfelelője) volt. Azután Dunaegyházán vállalt lelkészi hivatalt, innét 1810-ben Kiskőrösre jött lelkésznek. A szláv nyelvek kitűnő ismerője volt és szorgalmas gyűjtője a cseh és szlovák szavaknak Dobrovsky József és Juraj Palkovič tudósok számára. Elsőként írta meg a város addigi történetét, továbbá ő jegyzi az evangélikus templom felszentelési énekét, amelyet a gyülekezet a mai napig minden év októberében elénekel. 1818-ban hunyt el, sírja az evangélikus köztemetőben található. Felesége, Lautschek Rebeka a kor születője volt, ő segíthette világra Petőfi Sándort is.